

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Mredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LXVIII

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 29. decembra 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 151.

Fr. Zelenik.

Inventura in bilanca.

Zopet se bliža konec leta in z njim za vsakega rednega in vestnega trgovca in njegove uslužbenke čas posebno napornega rela in nestrpnega pričakovanja. Gospodar se nadeja ugodnega zaključka poslovnega leta, njegovi uslužbenci pa upajo na obilo bilančno nagrado, zato že naprej želijo, da bi inventura in bilanca dobro izpadla.

Kaj je inventura in bilanca.

Premoženje vsakega trgovca obstoji iz različnih delov, kakor denar, blago, posestva, oprava, terjatve, dolgovi itd. Zapisnik, ki vse te premoženjske dele zbere in združi, stehta, prešteje in prečeni, se imenuje inventura. Inventura je tedaj natančni in zbirni pregled premoženja.

Z izrazom premoženje v najširšem pomenu besede označujemo vse tiste telesne in netelesne dobrine (denar, blago, posestva, terjatve itd.) s katerimi lastnik lahko pravno veljavno razpolaga, kakor tudi vse njegove pravne obveznosti ali dolgove (menične obveznosti, hipoteke, knjižne dolgove itd.). Prvo navedene dobrine ali premoženjski deli tvorijo trgovčev aktivno premoženje, njegove obveznosti pa pasivno premoženje. Razlika med aktivnim in pasivnim premoženjem je njegovo čisto premoženje, t. j. premoženje v najožjem pomenu besede. Če je aktivno premoženje večje od pasivnega, je trgovec aktiven, nasprotno pa pasiven.

Namen vsakega gospodarskega podjetja je, da se vsled truda in dela vrednost premoženja ne le izpreminja, ampak da raste in se množi.

Trgovec sicer približno ve med letom, kako dela in napreduje njegova trgovina, toda natančno sliko dobi šele z inventuro. Ona podaja ne le pregledno sliko vsega premoženja, ampak tudi uspeh dela v preteklem poslovnem letu. Inventura je tedaj v določeni rokhi neobhodno potrebna, zategadelj zahteva vsakoletno inventuro, najmanj pa bilanco, tudi zakon. Trgovec brez inventure je podoben mornarju brez kompasa ali slepcu, ki tava

v temi in ne zna, kje se nahaja in kako je okoli njega.

Zakonske določbe glede inventure.

Čl. 29. trg. zak.: Vsak trgovec mora napraviti v pričetku svoje obrti natančen zapis svojih posestev, terjatev in dolgov, gotovine in drugih premoženjskih predmetov, navesti vrednost teh in napraviti zaključek, ki predstavlja razmerje med premoženjem in dolgi. Tako inventuro in bilanco svojega premoženja mora napraviti vsako leto.

Ako ima trgovec blagovno zalogo, katere vsakoletna inventura ni priložna, zadostuje, ako se napravi inventura vsako drugo leto. Bilanca pa se mora napraviti vsako leto ter se vrednost blaga za to približno ceniti.

Za trgovske družbe veljajo glede družbinega premoženja enake določbe.

Čl. 30.: inventura in bilanca mora biti podpisana. Ako je več osebno obvezanih družabnikov, morajo jo podpisati vsi.

Inventura in bilanca se vključujeta v posebno knjigo ali pa se sestavita vsakokrat posamezno.

Čl. 31.: Pri sestavljanju inventure in bilance je zabeležiti vse premoženjske predmete in terjatve s tisto vrednostjo, ki jo imajo za časa inventure.

Dvomilne terjatve je zabeležiti z bržčasno vrednostjo, neizterljive je izbrisati.

Kakor je razvidno iz člena 29., imenuje zakon inventuro zapisnik aktiv in pasiv. Kot bilanca se glasom zakona smatra zaključek, ki nam predloži razmerje med aktivni in pasivi.

Navedeni členi dajejo podjetniku jasne predpise, zategadelj jih je treba natančno poznati in upoštevati.

Zapis premoženja se tedaj mora napraviti v začetku podjetja in potem po preteku vsakega poslovnega leta.

Inventura se navadno naredi 31. decembra vsakega leta. Ali trgovec ni vezan na ta čas, ampak si zbere čas za inventuro, ki je zanj najbolj pripraven. N. pr. trgovec z žitom bo napravil inventuro pred žetvijo, ker ima takrat najmanj blaga v zalogi. Vendar

med vsakokratno inventuro ne sme več preteči ko eno leto.

Vsak pa lahko naredi inventuro tudi večkrat v letu.

Inventura se vključuje ali v to določeno knjigo ali pa na posamezne liste, pole, ki se potem urejeno shranjujejo.

Kakor je iz navedenega razvidno, je treba napraviti inventuro:

1. v začetku podjetja;
 2. ob sklepu vsakega poslovnega leta;
 3. ob razpustu (likvidaciji) podjetja, v konkurzu, pri vstopu ali izstopu družabnika, ob smrti lastnika itd.
- Zategadelj ločimo inventuro v:
1. ustanovno ali začetno inventuro,
 2. obratno inventuro,
 3. likvidacijsko inventuro.

Vsebina inventure.

Inventura ima nastopne dele:

I. aktiva, t. j. vse, kar imenuje trgovec svoje premoženje, kar poseduje, s čim on lahko zasluži in razpolaga,

II. pasiva, t. j. vse, kar trgovec dolguje,

III. bilanco, t. j. primerjanje aktiv in pasiv med seboj.

Bilanca obsega končno vsoto vseh aktiv in pasiv ter čisto premoženje te inventure in prejšnje inventure, razlika med prejšnjim in sedanjim čistim premoženjem. Razlika med tema nam podaja čisti dobiček ali izgubo. Ako je vsota čistega premoženja te inventure večja od vsote v prejšnji inventuri, se je dosegel dobiček, nasprotno izguba;

IV. podpis podjetnika ali družabnikov.

Obris inventarja trgovskega podjetja.

Posamezni deli premoženja se razvrste v inventuri trgovskega podjetja po lahkosti, s katero bi se v slučaju likvidacije lahko spravilo v denar.

Premoženje, ki je lahko spraviti v denar, ki hitro kroži in izmenjava, imenujemo tekočo ali krožečo glavnico, n. pr. denar, spekerijsko blago, vrednostni papirji i. dr.

Nasprotno pa imenujemo premoženje, ki leto za letom služi podjetju v isti obliki, stalno glavnico.

Stalno glavnico tvorijo: 1. nepremičnine ali imobilije, t. j. poslopja, posestva; 2. premičnine ali mobilije, to je oprava, orodje i. dr.

Iz tega izvajamo nastopni obris inventure:

I. Aktiva.

a) gotovina, b) čekovni urad, c) valute (trgovski novci, n. pr. tuji denar, kuponi itd.), d) vrednostni papirji in efekti, e) rimese v lastni valuti, f) devize, t. j. menice v tuji veljavi, g) blago.

Knjižne terjatve pri odjemalcih (dolžnikih): a) zanesljive, b) dvomljive.

Premičnine.

Posestva.

Anticipacije (t. j. naprej plačana stanarina, davki itd.)

II. Pasiva.

1. Dolgovi, 2. akcepti, 3. zadolžnice in drugo, 4. knjižni dolgovi upnikom, 5. hipotekarni, 6. drugi realni dolgovi (anticipacije).

III. Bilanca.

1. Določba čistega premoženja: vsota aktiv..., vsota pasiv..., razlika: čisto premoženje....

2. Določitev čistega dobička: čisto premoženje te inventure..., čisto premoženje prejšnje inventure..., razlika: čisti dobiček ali izguba....

IV. Podpis.

Obris inventure industrijskega podjetja.

Inventura.

dne

A. Aktiva.

I. Stalna glavnica:

1. Nepremičnine: a) posestvo (parcele št. ..., vložek št. ..., občine...), b) poslopja (tovarniška, skladišna, delavske in stanovanjske hiše, kopališče itd.)

2. Premičnine: a) delovni stroji, b) orodje, c) modeli, d) vozovi, (avtomobili, e) pisarniška oprava, f) tovarniška oprava.

F. Načelstvo.

Omenil sem že, da je skupščina zaradi številnosti članov in zaradi neokretnosti sezivanja nesposobna, da bi vodila tekoče posle in zastopala družbo v njenih poslovnih stikih na ven. Zato vsi zakoni, tudi naš, zahtevajo, da imej družba poleg skupščine še poseben organ za izvrševanje teh nalog. Ta organ se imenuje načelstvo ali pri nas, po avstrijskem vzgledu, **upravni svet**. Ker pa je dejanski tudi nemogoče, da bi skupščina vršila podoben nadzor nad poslovanjem načelstva in še drugih poslovodstvenih organov, zahteva zakon nadalje, da imej družba tudi posebne kontrolne organe (o teh pozneje podrobno). Ta zakoniti položaj: skupščina, načelstvo, nadzorstvo, je praksa pri nas nekako zabrisala, delniški regulativ s svojim izvršilnim odborom (eksekutivnim komitejem) in direkcijam svetom ga je pa še kompliciral. Načelo je seveda, da si družba lahko postavi poleg zakonitih, ki imajo tudi zakonit delokrog, tudi druge organe, ki jih in kakor jih rabi, toda v naših statutih se čisto opaža neka preobilica organov, ki poslovanje otežuje, zlasti če uvažujemo, da so naše delniške družbe povprek vendarle precej majhna podjetja; poleg tega pa preobilica organov družbo precej stane — na škodo dividendam. Podjetje

16

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

2. Če so delnice — za nekaj časa — pod zaporo, treba to izraziti na ta način, da jih delničar ne sme odsvojiti, ne pa, kakor se je zgodilo, da so neodsvojljive, kajti delničarjev upnik seveda sme seči nanje z izvršbo in potem se ravno eksekutivno vnovčijo, odsvoje.

3. Obrazci delnic, kuponov, talonov morajo biti priloženi osnutku statuta (§ 29. del. reg.). V obče so pravilni, njihov jezik pa je, kakor jezik statuta samih, neredko precej neroden, da ne rečem slab, zlasti pogosto straši po njih »imejitelj« namesto »imetnik«. Statuti sicer niso literarni sestavki, ali za družbo so njena ustava, zakon, in kakor zahtevamo, da bodi jezik zakonov uglašen, čist, kratek, točen, smemo isto želeli glede jezika statu-

* Tudi izraz »prinositelj« se rabi, vendar ne vstreza povsem stvari: prinaša se, prezentira se kupon, da se dobi dividenda, ne delnica (plašč) sama; to je treba založiti samo za izvrševanje glasovalne pravice.

tov. Toda jezikovne napake niso najhujše, bolj nevšečne so stvarne in tudi takih je par, v zvezi z določbo statuta o pravnem položaju delničarjev napram družbi. Ta je bil v osnutkih čisto označen tako, da je delničar deležen družbinega dobička in izgube, kar je povsem napačno, ker se glasi, kakor da bi delničar mogel biti zavezan, da pokrije izgubo, ki se utegne pokazati pri družbinem poslovanju. Bistvo delniške družbe pa je ravno v tem, da delničar nikoli ni zavezan, v družbino glavnico, za kritje družbinih obveznosti plačati več nego svojo delnico (z morebitnim ajižjem); čim je to dolžnost izpolnil, ni družbi (seveda tudi ne njenim upnikom) zavezan plačati ničesar več. Deležen je izgube posredno: če ni dobička, ne dobi dividende, če je družba izgubila del temeljne glavnice ali vso, dobi v likvidaciji samo del za delnice vplačane vsote ali vrednosti ali celo nič, toda doplačevati mu ni treba. Drugače pri javni trgovinski družbi — če so A, B, C sklenili javno trgovinsko družbo in dogovorili, da vsak vloži vanjo 100.000 Din, pa družba napravi dolga 500.000 Din, lahko družbini upniki neposredno vsakega od družbenikov ali vse tri skupaj primejo za celi dolg, tudi ako so vsi družbeniki plačevali svoje dogovorjene vložke v družbin fond. Pri delniški družbi torej ne kaže govoriti

o deležnosti pri izgubi, niti ni v skladu z besedilom zakona, čl. 216., 217., 218., zlasti pa 219. trg. zak.

Neredko je bilo rečeno, da ima delničar delež pri dohodkih, kar ni točno; pravico ima samo do čista čistega dobička (čl. 217. trg. zak.)

Izrazu »lastnik« delnice (kupon) se kaže ogibati, ker bi delniški družbi nekako nalagal dolžnost, da preizkuša stvarno legitimacijo onega, ki predloži delnico ali kupon, česar ji brez posebnih razlogov ni treba. Neskladnosti, da je bil znesek delnice v statutu povedan s kromami, v obrazcu pa z dinarji, ali da je bila med obema zneskoma celo v isti valuti razlika, so pač samo znak posebne nepazljivosti, ravno tako tudi dejstvo, da je bilo besedilo obrazcev za delnice po 1 kos, po 5, po 10 itd. kosov različno: različne morajo biti samo številke in zneski, različno ostalo besedilo bi pa kazalo, da gre za različne vrste delnic, kar ni bilo hoteno. So to malenkosti, toda če se prezro, če se statut s takimi neskladnostmi odobri in družba vpiše v trgovinski register, povzročijo lahko težave in spore.

Še nekaj: večinoma določajo pravila, da se dajo amortizovati delnice, kuponi in taloni, v resnici pa se taloni ne amortizujejo.

3. Obratne naprave: a) parni stroji (turbine), b) elektromotorji, c) industrijske proge, d) dovlačnica.

II. Obratna glavica:

A. Zaloge:

1. Stvarna: a) denar, b) čeki, c) valute, d) devize.

2. blagovna: a) skladišče surovin, b) industrijski oddelki: a) surovine, b) polfabrikati; c) skladišče ekonomije; d) skladišče fabrikatov.

b. Terjatve:

1. Knjižne: a) pri odjemalcih, b) pri bankah c) pri Poštni hranilnici, d) druge.

2. Prehodne: a) prehodni izdatki (predumi).

B. Pasiva.

1. Dolgovi: a) knjižni (delniška glavica, rezervni fond, dobavitelji, banka itd.), b) prehodni (zaostale plače, dnine, zaslužki, dividende).

2. Fondi: bolniški, zavarovalni, pokojninski, podporni i. p.

3. Prebitek: čista imovina.

Bilanca (rekapitulacija).

A. Aktiva K.....

B. Pasiva.....

C. Čisto premoženje.....

Dobiček ali izguba.

A. Čisto premoženje dne....

B. Čisto premoženje dne.....

Čisti dobiček v letu.....

Ljubljana, dne.... 19..

Podpis:

(Dalje sledi.)

Za našo industrijo.

(Važna odločba državnega sveta glede dopolnilne prenosne takse.)

Zakon o taksah in pristojbinah v pripombi 12. pod IV. št. 1. k tarifni postavki 12. izrecno določa, da so plačevanja dopolnilne prenosne takse oproščene nepremičnine, katere so rajno oproščene zemljiškega in hišnega davka.

Generalna direkcija posrednih davkov je kljub jasnemu določilu zakona, ki ne dopušča nikakih dvomov pri tolmačenju omenjene pripombe, naročila vsem podrejenim organom in uradom, da odmerijo in pobirajo dopolnilno prenosno takso tudi od prometne vrednosti nepremičnin, ki so trajno oproščene zemljiškega in hišnega davka. Opuste naj pobiranje samo v primerih, v katerih so nepre-

mičnine oproščene vseh katerihkoli davkov, to je tudi pridobnine od podjetij, katerim služijo za obratovanje. Pač je tolmačiti omenjeno zakonsko določilo. Vsled te odredbe so davčni uradi v Sloveniji odmerili dopolnilno prenosno takso tudi od prometne vrednosti tovarniških in podjetniških podjetij, kolikor so v posesti juridičnih oseb (delniških družb itd.), dasi ta poslopija, ako se ne nahajajo v krajih, v katerih so vsa poslopija brez razlike zavezana hišno najemnemu davku, niso zavezana hišno-razrednemu davku.

Na to kršitev zakona o taksah in pristojbinah smo že svoječasno opozorili našo javnost in priporočali intereso, da v vsakem konkretnem primeru vložijo tožbo na državni svet.

Neka delniška družba v Ljubljani, ki ima svojo tovarno izven Ljubljane v kraju, v katerem niso vsa poslopija zavezana hišno najemnemu davku, je proti odmeri dopolnilne prenosne takse od prometne vrednosti poslopij, ki so trajno oproščene hišno-razrednega davka, vložila pritožbo na generalno direkcijo posrednih davkov in ko je ta pritožbo zavrnila, tožbo na državni svet.

O tej tožbi je državni svet pred kratkim razpravljal in glasom sodbe z dne 17. novembra 1925 št. 37.282 odločil, da se zavrni pritožba od strani generalne direkcije posrednih davkov razveljavi.

Sodba navaja, da izpodbijana odločba ne more ostati v veljavi, ker ni v skladu z jasnimi določilom zakona, koje smo zgoraj navedli. Trditev generalne direkcije posrednih davkov, da mora biti za oprostitev od dopolnilne prenosne takse nepremičnina poleg zemljiškega in hišnega davka oproščena tudi vseh drugih, katerihkoli davkov, v zakonu ni utemeljena.

Hkratu je državni svet zavrnil ugovor generalne direkcije posrednih davkov, da so odločbe o sporih take vrste izvršne in o torej državni svet ni kompetenten o njih razsojati. Državni svet se je postavil na stališče, da se odločbe te vrste ne morejo smatrati za pravnoveljavne odločbe, ampak samo za konečno odločbo v administrativnem sporu, proti kateri je državni svet v primeru tožbe kompetenten razsojati.

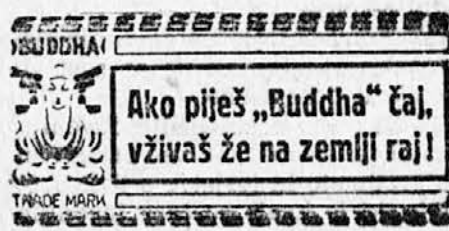
S tem je zadoščeno zakonu vsaj v navedenem konkretnem primeru. Ker pa je jako dvomljivo, da bi ta sodba vplivala na generalno direkcijo v toliko, da bi svoje pravno naziranje izpremenila, priporočamo vsem zainteresentom, da se v podobnih primerih za varstvo svojih zakonskih pravic ne strašijo tožbe na državni svet.

ce. Tako množestvilna korporacija, kakor so naši upravni sveti poprek, zlasti pa če so polnoštevilni, ima v sebi tudi že kal nesposobnosti za hitro odločanje v tekočih poslih, saj vendar vemo: čim večja korporacija, tem več se v nji — navadno — govori, tem manj stori. Konec je, da dela samo par ljudi, ki o stvari kaj razumejo ali si z drugimi, za sprehajanje družbe manj vrednimi svojstvi pridobije odločilnejši vpliv. Računajoč s to človeško slabostjo je pač regulativ sankcioniral napravo izvršilnega odbora. Dejanski pa je stvar še drugačna: družbo v resnici vodijo njeni višji uradniki, ravnatelji, ki so strokovnjaki in vsled svoje trajne zaposlitve v družbinem podjetju res temeljito poznajo vse njeno delo in celi njen položaj. Vprašal bi kdo, zakaj potem naprava množičnega načelstva? Nekaj vzroka je gotovo potreba neposredne preventivne kontrole nad delom vođačih nameščencev, ki jo pri večjem podjetju maloštevilni upravni svet težje vrši nego večštevilni. Brez dvoma upliva tudi splošno človeško mnenje, da »več glav več ve«, ki je pa v poslovnih stvareh po mojem prepričanju precej malo vredno: morda več glav več ve, gotovo pa ni, da te glave več store. Potem je upoštevati nekaj zunanji lesk, ki si ga družba daje z bolj številnim upravnim svetom, zlasti če spravi vanj par znanih imen, bodisi tudi, da so samo imena; pri največjih družbah v bivši Avstriji je

Razstava turistik in narodne umetnosti v Pragi.

Českoslovaško-jugoslovanska Liga in Jadranska Straža v Pragi, kateri društvi že od preje složno in uspešno delujeta na povzdigu turistik in naši državi, nameravata tekom leta 1926 skupno ter s pomočjo generalnega konzulata Kralj. SHS v Pragi prirediti razstavo turistik in narodne umetnosti. Trajanje izložbe je predponirano na dobo od marca do julija 1926 l. Razstava bi se otvorila ob priliki praškega spomladanskega velesejma v marcu, nadaljevala bi se v okviru poljoprivredne razstave v maju in zaključila bi se s sokolsko razstavo po vsesokolskih svečanostih začetkom julija. Med časom od zaključka velesejma do otvoritve poljoprivredne razstave in od zaključka slednje do otvoritve sokolske, bi se razstavo prenesto v eno izmed šolskih poslopij v Pragi oziroma bi se ista vršila v Plznju, event. v Brnu in Bratislavi.

Ker bodo v sekciji narodne umetnosti razstavljena v prvi vrsti ženska ročna in filigranska dela radi prodaje, se ženskim društvom, šolam in zainteresiranim posameznikom priporoča, da stopijo v neposreden stik z odborom. Istotako priporočamo institucijam za tujski promet, da se v interesu napredka turistik v svojem kraju udeležijo te razstave z najboljšo izbiro slik, perspektiv itd. Na čelu odbora za prireditev te razstave stoji g. generalni konzul v Pragi Svetozar Rašić. Naslov odbora je: Praha II., Mikulandská 7. (Československo-jugoslovanska Liga.)

Produkcija in poraba petroleja.

Ameriški državni tajnik Hoover je govoril v produkciji kavčuka in petroleja. Rekel je, da Anglija kavčuk predrago prodaja, in je namignil, da bi se Amerika s petrolejem lahko maščevala. Kaj je na tem? Lani so producirali na vsem svetu 1.013.000.000 barelov petroleja (barel je dober 1½ hektoliter). Od te vsote je prišlo na Zedinjene države Severne Amerike 714.000.000 barelov = 70%; vrhu tega so importirale Zedinjene države iz Mehike in Južne Amerike 94 milj. 500.000 barelov, tako da pride vsa produkcija Amerike na 808.500.000

barrel, nekako 80% svetovne produkcije. Napačno bi pa bilo mnenje, če bi kdo mislil, da Amerika s to količino zalaga ostali svet. Doma je porabila Amerika 612.000.000 barrel in je dala obenem ladjam v pristaniščih nad 43 milijonov barrel. Za ostali svet ostane torej okoli 353 milijonov barrel. Ker so pa Amerikanci lani eksportirali ca. 116 milijonov barrel in ker znaša produkcija ostalega sveta 204,5 milj. barrel, znaša skupna poraba izven Amerike 320,5 milj. barrel; ameriški delež na tej porabi je 36%. Torej Amerika kot največji producent in največji konzument res vlada na svetovnem trgu in cene tega trga so koncev koncev odvisne od ameriških cen. Vprašanje je le, koliko časa bo mogla Amerika to produkcijo oziroma te odstotke zadržati. Glede doma si Amerikanci ne delajo nobenih skrbi. Strokovnjaki sicer pravijo, da ob sedanji porabi in ob sedanjih metodah pridobivanja Amerika res nima petroleja več kot za osem let. Odbor strokovnjakov pa pravi, da je pri uporabi drugih metod mogoča taka produkcija, da bi zagotovila Ameriki zadostno preskrbo še za več desetletij. Pač pa je verjetno, da Amerika ostalega sveta s petrolejem kmalu ne bo več mogla zalagati.

To pa ne dela konzumentom v Evropi itd. nobenih pregledov, ker je drugod dosti petroleja. Kako se Rusija na novo uveljavlja, smo na tem mestu že večkrat pisali. Sedanji boj za Mosul pa tudi ni nič drugega kakor boj za bogate vrelce v tamošnji okolici; treba je samo malo zavrtati, pa bruhne takoj petrolej na dan. Isto je v ostali Mezopotamiji, isto v sosednji Perziji. To, kar je Mezopotamija oziroma Perzija v Aziji, to je Venezuela v Ameriki. Okoli in okoli jezera Maracaibo so ogromna skladišča petroleja, za katere so šele v prav zadnjem času zaznali. Bralci »Trgovskega lista« se bodo spomnili, kako smo svoj čas pisali o jezeru affalta na otoku Trinidad, in da ima to jezero zvezo s kontinentom. Asfalt in petrolej sta si pa itak najbližja sorodnika.

Najzanimivejše pri vsem tem je dejstvo, da se premika težišče petrolejske produkcije polagoma iz ameriških rok v angleške. In sicer tembolj, čim več petrolejskih pokrajin izven Amerike bodo načeli. Glede konsumma petroleja je Evropa prav za prav šele začela; samo v zadnjih dveh letih se je poraba petroleja v posameznih evropskih državah dvignila za 20 do 25%, dočim je ostala v Ameriki na prejšnji stopnji, ker se pač skoraj več dvigniti ne da. Lani je porabila Amerika 612 milijonov barelov, Evropa pa samo 118 milijonov, Amerika 61%, Evropa 11%; pa ima Evropa skoraj petkrat toliko prebivalstva kot Zedinjene države. S konsolidacijo razmer v Evropi se bo dvignila seveda tudi poraba petroleja; dobavile ga bodo v prvi vrsti Mezopotamija, Perzija, Rusija in Venezuela. Industrijski program sovjetske vlade računa za leto 1930 z eksportom 60 milijonov barrel, pri čemur omenimo, da je ruski petrolej v Srednji Evropi že danes lahko bolj poceni kakor ameriški. Združitev največjih dveh nemških petrolejskih družb bo pomagala k izločvi ameriškega petroleja iz Evrope in k večjemu konsumu ruskega in perzijskega petroleja; zlasti še, ker obstoji pogodba med nemškim in ruskim petrolejskim sindikatom ter tudi med nemško družbo in Anglo Persian Co. Tudi o tej smo že pisali. Ker bo poskušala tudi Royal Dutch Shell Co., lastnica virov v Venezueli, svoj eksport dvigniti, bo tekom desetih let Amerika oziroma Unija prenehala z gospodstvom na evropskem petrolejskem trgu.

„ADRIA“
prašek za pecivo
in vanilin sladkor
priznana najboljši
Odklanjajte sične a manj
wredne izdelke!

s komaj par milijoni povojnih dinarjev delniške glavice ima večjih upravni svet, izvršilni odbor, ravnateljstvo, nadzorstveni svet; delokrogi teh organov so neredko premalo jasno orisani, zlasti ravnateljstvo pogosto nekako visi v zraku, da se ne ve, kaj sme in mora, česa ne sme in ne more. Utis imam, da bi se dala cela organizacija znatno poenostaviti, ne v kvar delniškimi družbam, že celo, ko vidim, da imajo tudi razmeroma majhne delniške družbe večjih prav ne razumljivo visoko število članov upravnega sveta; naj navedem par primerov, ki so mi ravno pri roki: 8 družb z glavnicco pod 1.000.000 Din je imelo določenih članov upravnega sveta 6—9, 7—11, 5 do 9, 5—7, 3—9, 8—12; 15 družb z glavnicco 1.000.000 do 3.000.000 Din 5—7, 7—11, 5—15, 10, 3—7, 4—7, 3—12, 4—8, 9, 8 do 12; 5 večjih družb 5—11, 4—7, 4—8, 7 do 12, 7—11. Vidi se, da ni bistvene razlike. Seveda nočem trditi, da je višina glavnic edino merilo za potrebo večje ali manjše števila upravnih svetnikov, predmet in organizacija podjetja imata brezdvoma svoj vpliv, toda nekako merilo je tudi višina glavnic in gotovo je to, da je enako velik aparat za manjšo družbo razmeroma dražji nego za večjo, kajti gotovi izdatki sodelovanja pri upravi družbe so vobče pri vsaki družbi — na osebo računjeni — enaki, ter se večajo s številom članov upravnega sveta brez bistvenega upliva višine glavni-

biło v upravnem svetu rado nekaj v enem ali drugem pogledu širokoznanih gospodov — za dekoracijo, pa tudi še za kaj drugega. Glavni vzrok pa pač vse to ni, nego je bolj rečen. Pred vsem si z izvolitvijo v upravni svet »veliki« delničarji zagotovo večji vpliv; to samo po sebi ni nič napačnega, dokler se ne izkoristi v škodo manjšim delničarjem, saj večji delničarji pri podjetju tudi — absolutno — več riskirajo nego manjši. Toda večji delničarji si na ta način lahko tudi — s povračili za stroške sodelovanja — preskrbe poseben vir dohodkov, ki manjšajo dividendo; kolikor ti dohodki niso nesorazmerni z vrednostjo dela teh upravnih svetnikov za družbo, tudi tu ni videti ničesar neupravičenega, kakor ne v napravi tantijeme. Razlika je le, da je tantijema določena v statutu, dočim si povračilo izdatkov upravni svet meri sam, navadno brez strahu pred kontrolo po skupščini, koje večina — to so dostikrat oni sami — jih je ravno izvolila. Z izvolitvijo v upravni svet se pa lahko tudi zavežejo usta »neprijetnim« delničarjem, s popolnitvijo števila članov upravnega sveta se lahko stre opozicija, se lahko paktira z nanovo ustvarjajočo se večino v skupščini itd., z eno besedo, večje število upravnih svetnikov in določitev minima in maksima omogoča »politiko« v družbi, ne vedno v interesu družbe, t. j. celokupnosti delničarjev.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Zastopstva za razpečevanje pianinov in klavirjev išče neka trdka v Nemčiji. Zastopniki, ki bi jih zanimalo to zastopstvo in ki bi mogli dati informacije o sedanjih izgleh glede prodaje klavirjev in pianinov, naj naznanijo svoj nastan in zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Naš trgovski promet v Trstom. — V mesecu avgustu (septembru) t. l. je došlo v Trst iz naše države 118.636 (122.616) q blaga in 1691 (1498) ksov-nih pošilk, iz Trsta pa je v istem času odšlo v našo državo 76.422 (81.687) q blaga. — Najizdatnejši delež na tržaškem trgu ima poleg stare Italije izmed inozemskih držav Avstrija, za njo pa Češkoslovaška in naša kraljevina.

Novi trgovinski minister na Češkoslovaškem. Predsednik republike je dne 6. decembra t. l. imenoval ing. Jana Dvořáka za trgovinskega ministra. Novi trgovinski minister je bil do sedaj predstojnik narodnogospodarske sekcije zunanjega ministrstva in je v tej lastnosti sodeloval pri trgovskih pogajanjih s tujimi državami v zadnjih treh letih. Gospodarski krogi na Češkoslovaškem z zadovoljenjem pozdravljajo novega ministra in si obetajo od njega zbog njegovih izrednih zmognosti in velikega razumevanja za potrebe gospodarstva, velike koristi za svoje interese.

Češkoslovaška zunanja trgovina v letu 1925. — V času od 1. januarja do 31. oktobra 1925 je Češkoslovaška izvozila za 15.040 milijonov, uvozila pa za 13.786 milijonov kron blaga. Največ blaga je izvozila v Nemčijo (za 3486 milijonov), v Avstrijo (za 2584 milijonov) in v Anglijo (za 1193 milijonov), uvozila pa največ iz Nemčije (za 4750 milij.), iz Avstrije (za 1011 milijonov) in iz Amerike (za 866 milijonov). V našo državo je izvozila za 692 milijonov kron blaga, našega blaga pa uvozila za 391 milijonov Din. Češkoslovaška trgovska bilanca je pasivna samo napram Belgiji (za 74 milijonov), Franciji (za 348 milijonov), Nemčiji (za 1263 milijonov), Nizozemski (za 193 milijonov), Poljski (za 327 milijonov) in Ameriki (za 256 milijonov), aktivna pa napram Italiji (za 5 milijonov), Ogrski (za 141 milijonov), Avstriji (za 1572 milijonov), Romuniji (za 401 milijonov), naši državi (za 301 milijonov), Švici (za 152 milijonov) in Angliji (za 692 milijonov). V vse ostale države, ki niso imenoma navedene, je izvozila za 2229 milijonov, uvozila pa za 2680 milijonov kron blaga. Njena bilanca je torej napram tem državam aktivna za 450 milijonov kron.

Avstrijski trgovci v težkem položaju. — Glavna zveza avstrijskih trgovcev je naslovila na vlado spomenico, v kateri poudarja, da je cela vrsta strok izgubila večino odjemalcev, odkar je Poljska izdala razširila uvozne omejitve. Vse intervencije, da se te omejitve omilijo, so bile brezuspešne. Ker so kupčije z Ogrsko že pred meseci pojenjale, z Jugoslavijo pa se more zaradi tamošnjih političnih in gospodarskih prilik le težko kupčevati, povzročajo poljske uvozne omejitve avstrijski trgovini tem večjo škodo. Vsled neugodnih izvoznih prilik je nekaj avstrijskih veletrdk, ki so kupčevale v nasledstvenih državah, že priglasilo insolvenco, ako se pa razmere ne zboljšajo, je pričakovati, da bodo insolvence zopet stopile na dnevni red.

Slička o dunajski kupčiji. Dunajska božična kupčija kaže žalostno sliko, kakor je še ni bilo. Pred vabljenimi in svetlo razsvetljenimi izložbami se tarejo množice ljudi, redki pa so taki, ki bi se zaleteli v luksuzno trgovino. Trgovci tožijo, da je stagnacija hujša kakor je bila v časih najbolj mrtve sezone. Dunaj je preč obubožen. Število brezposelnih je prekorajilo 80.000, pri čemur niso šteti oni, ki živijo za enkrat še od odpravnine. Trgovci ne morejo spraviti blaga v denar niti na obročna plačila. Mnogi mečejo blago po slepih cenah, da le dobe sredstva za plačilo režije in — davkov. Ko je treba plačati dolg, ponudijo poravnavo. 35 odstotkov je še častna ponudba. Plačila morala ni padla še nikoli tako globoko, kakor je sedaj. Ljudje, ki živijo v dobrih razmerah, ne plačujejo računov. Edino mesto, kjer je promet nad vse ži-

vahen, je eksekucijsko sodišče. Končni vzrok tem obupnim razmeram je preobremenitev s socialnimi, davčnimi in drugimi javnimi dajatvami, ki jih gospodarstvo ne prenese več. — Ta slika je poučna tudi za naše razmere. Če bo šlo pri nas tako naprej, kakor se v zadnjih časih dela, ni dvoma, da bo tudi naša trgovina kmalu, v kolikor se to še ne dogaja, kazala enako obupno sliko.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina & K., Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov od lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljše kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20.

Industrija.

Novo tovarna umetne svile. V Manchesteru je pričela neka novo ustanovljena družba izdelovati umetno svilo iz celuloze. Družba razpolaga z glavnico 120 milijonov dinarjev in ima edina pravico izdelovati umetno svilo po sistemu »Apeke«.

Premogovna produkcija v naši državi. — Pred kratkim je ing. Vrbič predaval v Trbovljah v ciklu predavanj, katere prireja »Ljudska univerza«, o premogovni produkciji naše države. Iz njegovega predavanja posnemamo sledeče zanimive podatke: V Jugoslaviji odpade na leto 0.28 ton premoga. V letu 1921. se je v naših rudnikih nakopalo sledeče množine premoga: v Trbovljah 529.000 ton, v Kriki 257.000 ton, v Senju (Srbija) 93.500 ton, v Vrdniku (Slavonija) 94.600 ton, v Siverič-Velušiču (Dalmacija) 83.800 ton. — V zadnjih letih se je produkcija izdatno izboljšala. Samo v Sloveniji se je v letu 1924. nakopalo 1.900.000 ton, od teh 867.000 ton v Trbovljah. Ako primerjamo našo produkcijo z evropsko ali svetovno produkcijo, vidimo, da znaša naša produkcija 1.2% evropske in 0.31% svetovne produkcije. Premogovne rezerve naše države se cenijo na 4380 milijonov ton; od teh v Sloveniji 394 milijonov ton. Ta rezerva znaša 0.55% evropskih in 0.06% svetovnih rezerv. Ako cenimo porabo premoga za eno osebo, ki znaša dejansko 0.28 ton, na 1 tono na leto, bodo zadoščale naše rezerve za 361 let. Ako pa bi se nakopalo na leto samo 3.06 milijonov ton, kakor leta 1921, bi zadoščale rezerve za 1415 let.

Carina.

Odprava bolgarske izvozne carine za tobak. Po poročilih iz Bolgarske name-rava predložiti bolgarska vlada parla-

mentu osnutek zakona, ki bi odpravil izvozno carino za tobak.

Vprašnje carine na železo v Avstriji. Kakor poroča »8 Uhr Blatte«, so se 23. t. m. zopet obnovila pogajanja med Alpinski Montansko družbo in predelovalno železno industrijo. Načelni sporazum je bil dosežen že preje. Sedaj gre samo še za ureditev podrobnih vprašanj. Kakor znano, zahteva A. M. povišanje carine za železo v palicah od 2.5 do 5 zlatih kron, dalje povišanje carine na debelo pločevino od 4 na 6 zlatih kron, in carine za poluizdelek od 80 zlatih vinarjev na tri zlate krone ter uvedbo carine na surovo železo v iznosu ene zlate krone. Kot protidajatev je Alpska pripravljena dopustiti olajšave za izvozno železo. Podlago naj bi tvorila cena nemškega železa z malim pribitkom. Izvedba je mišljena tak, da plača predelovalna železna industrija celotno domačo ceno, katere del se povrne ob zopetnem nakupu. Za dokazano izvoženo železo dobi dotično podjetje Gutschein, s katerim more plačati vnovič kupljeno železo.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. Po stanju dne 15. decembra 1925 je imela Narodna banka za 5977 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Od 8. decembra t. l. dalje se je obtok zmanjšal za 105 dinarjev.

Promet.

Tehtanje rinfusa pošilk na decimalni tehtnici. Tehtanje rinfusa pošilk na mostni tehtnici je generalna direkcija državnih železnic dne 16. decembra t. l. pod št. 5460 začasno uredila sledeče: 1. Pošiljke, oddane na postajah, katere imajo mostno tehtnico in so namenjene za postaje, ki imajo istotako mostno tehtnico, se morajo brezpogojno tehtati na mostni tehtnici in sicer na oddajni in namembni postaji; 2. V drugih primerih se morajo rinfusa pošiljke tehtati na decimalni tehtnici samo, ako je za to na razpolago zadosti osebja in ako bi tehtanje ne cviralo rednega izvrševanja železniške službe. — Generalna direkcija državnih železnic izrečno povdarja, da je ta določba samo začasna, da se ugotovi, če se bodo ponovile zlorabe pri tehtanju pošilk v razstresenem stanju na decimalni vagi, katere so pojenjale, odkar se tehta na vozni tehtnici. Za primer, da se zlorabe ponove, bo generalna direkcija tehtanje rinfusa pošilk na decimalni vagi definitivno prepovedala.

tem lažje, ker nadzorujejo in obvladajo obenem tudi ameriški prekokontinentalni promet. Tako je zavarovana stalnost zveze z Evropo. Ameriško žično omrežje je kos tudi največjim zahtevam, tako v organizatoričnem kakor v tehniškem oziru. Zato tam za radio niso bili podani tisti ugodni pogoji, kakor v Evropi, koje prekokontinentalno omrežje je v vojski zelo trpelo. Seveda je pa v Ameriki radio vseeno bolj razširjen kakor v Evropi, ker je tam sploh vsa tehnika na višji stopnji.

Gospodarski položaj Nemčije v mesecu novembru 1925. — Po poročilu pruskih trgovskih zbornic se je gospodar-ski položaj v mesecu novembru 1925 izdatno poslabšal. Signaturo temu položaju daje kopičenje zaloga, ker ni kupcev. Kupci so izostali deloma vsled precej manjše kupne moči inozemstva, ovir inozemskih kupčij, pomanjkanja kapitala in restringiranja kreditov. Tako izkazuje za mesec november t. l. objavljene bilance nemške železne industrije brez izjeme izgubo ali pa komaj v poštev prihajajoči dobiček. Na borzi so kurzi akcij in stalno obrestljivih vrednostnih papirjev nadalje padali, le proti koncu meseca so se neznatno okrepili. Industrija in trgovina trpi, ker poljedelci morejo vedno manj kupovati. Nemški izvoz se je nekoliko izboljšal, uvoz pa se je nadalje zmanjšal, in sicer na pram mesecu oktobru t. l. za 50 milijonov mark. Splošno se pričakuje, da bodo imele v zadnjem času sklenjene trgovske pogodbe z Rusijo in Italijo ugoden vpliv na nemški izvoz, posebno ker tudi trgovska pogajanja s Španijo in drugimi državami ugodno potekajo. Delavske razmere se nadalje poslabšujejo; to se predvsem čuti v rensko-westfalskih krajih. Indeksni številki za preživljanje in za veletrgovino sta se nadalje nekaj znižali.

Po svetu. Naš sladkorni pridelek je bil letos kvalitativno slab, pa tudi kvantitativno je odnehal. Sladkorja bo najbrže samo 5800 vagonov, preračunjenih je bilo pa 7500. Ker imamo pa še lanske zaloge, je domača poraba skoraj gotovo krita. — Nemci so najeli osram posojilo v višini dveh milijonov dolarjev. Podpisali so tudi mali ljudje in so vzeli 20%. — Zveza bank in hranilnic in posojilnic v Budimpešti je izvolila za predsednika v letu 1926 Fil. Weissa. Za božič uradniki ne dobijo cele mesečne plače, kakor pri nas, temveč samo 25%. Za dobrodelne namene je zveza nakazala 550 milijonov kron. — V Saturi pri Moskvi so otvorili veliko elektrarno, pri kateri zgradbi je sodelovala tudi češkoslovaška industrija, Vitkovice in Brno. Ob tej priliki je poslal Trocki pozdravno brzojavko vitkovskemu generalnemu ravnatelju Sonnenscheinu. Tako se počasi ustvarja novo industrijsko ozračje. — Zvezni švicarski dolgovci so se zvišali od leta 1923 do konca letošnjega leta za 184 milijonov frankov in bodo znašali 31. decembra 1925 2086 milijonov švicarskih frankov. — Gornješleški premogovniki so dobili v zadnjih dneh velika naročila iz inozemstva in so sprejeli v delo spet vse v zadnjem času odpuščene premogarje. Spričo praznikov je to še prav posebno velikega pomena. — Mednarodna železniška konferenca je svoje delo v Veroni končala; nadaljevala ga bo na Dunaju in pozneje v Bukarešti. Transport zmrznjenega mesa, cela garnitura, bo prišel iz Trsta na Dunaj v 29 urah itd.

Drobiž. Fordova družba je sklenila s sovjetsko vlado dogovor, glede nabave 10.000 traktorjev (tovornih avtomobilov) za poljedelske svrhe; nabavna svota je šest milijonov dolarjev. — Časopisi so pisali, da bodo vpeljali Čehi zlato valuto. Češka vlada te vesti odločno zanika in pravi, da vpeljava zlato valute ni potrebna, ker je češkoslovaška vrednota trdno stabilna in popolnoma odgovarja potrebam države in zahtevam prebivalstva. — Na Angleškem so hoteli in hočejo vpeljati zvišano carino. Iz vseh krogov prihajajo protesti proti zaščitni carini. Pred prazniki je protestiralo okoli 70 veletrdk, večinoma industrijskih. Ugovarjale so pri ministrskem predsedniku, pri trgovskem in finančnem ministru ter pri poslancih. — Iz Italije v Rusijo importirano tekstilno blago je bilo, po izjavi

VSE ZAHTEVA DOBRO ZLATOROG MILO!

ZLATOROG

RAZNO.

Konsum sladkorja na Češkoslovaškem in pri nas. — Ob priliki debate o davku na sladkor v češkoslovaškem parlamentu je finančni minister dr. Engliš poudarjal, da znaša davek na sladkor za Avstrijo 50% od cene, a dosedaj je znašal na Češkoslovaškem samo 12 in pol odstotkov. Konsum sladkorja je na Češkoslovaškem precej velik. Samo še v dveh državah se potroši še več sladkorja in sicer v Združenih državah Amerike in na Angleškem. Na Češkoslovaškem potroši vsak prebivalec povprečno 25 kg na leto. Pri nas pa potroši en prebivalec povprečno samo 8 kilogramov, torej še manj nego eno tretjino potrošnje na Češkoslovaškem. Kabel. Na Dunaju je predaval o pod-

morskem kabl Marcel Aslan, direktor-ski svetnik Commercial Cable Company-je. Najprvo je razložil tehniko v polaganju kabla, reparaturo na morju, obratno službo itd. Kabli imajo danes še zmeraj visoko prometno vrednost; brzojavka iz Newyorka v London in nazaj v Newyork porabi samo pet sekund. Danes, po 75 letih obstoja, si je obdržalo brzojavljanje potom kabla še zmeraj svoj važni položaj; to pa zato, ker ima one lastnosti, ki so v prekomorskem prometu največje važnosti: brezpogojno in brezhibno delovanje, sigurnost tajnosti, hitrost in varnost. Nadalje je govoril Aslan o kabelskem omrežju, ki spaja Evropo in Ameriko in ki ga v njegovi veliki delazmožnosti kontrolirajo ameriške kabelske družbe; to delo vršijo

ruskih strokovnjakov-pregledovalcev, v veliki množini neporabno in se ni moglo prodati. Pristavijo pa, da je bila to izjema in da sicer odstotni del zavrženega blaga ne gre čez 0.83 odstotkov. Ekspor-terjem zadnje pošiljke so pisali; naj vzamejo blago nazaj. — Fordovi osebni avtomobili so začeli iz Čehoslovaške izginjati, tamošnjemu ozemlju so domači avtomobili bolj prikladni kot ameriški; pa imajo ameriški avtomobili zelo ugodne uvozne pogoje. — Poljska sladkorna produkcija znaša 470.000 meterskih sto-rov, za 7 odst. več kot lani. 270.000 sto-rov bo za dom, 200.000 je določenih za eksport. Pa dobiček ne bo poseben, ker je ameriški trstni sladkor cene nižal. — Razmeščenje na praškem pomladan-skem velesjmu (21.—28. marca) je že zelo napredovalo, v nekaterih vrstah je že zaključeno. Pohištvena stroka na pri-mer ima štiri velike paviljone v skupni izmeri 3600 kvadrat. metrov, pa ni niti en prostorček več prost. Do praznikov je bilo priglašanih nad 2000 razstavljalcev.

Ljubljanska borza.

ponedeljek, 28. decembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 79; Lotenjska državna renta za voj-no škodo den. 315, bl. 325; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna ban-ka, Ljubljana den. 210; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvaška šte-dionica, Zagreb bl. 950; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne to-varne in livarne d. d., Ljubljana den. 125, bl. 127; Združene papirnice Vevče, Goriscane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120, bl. 125; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Šeširci, tovarna klobukov d. d., Škof-ja Loka den. 115, bl. 120.

Blage: Hrastovi neobrobjeni plohi, od 90 do 130 mm, od 3 m naprej, feo vag. nakladal-na postaja den. 950; bukovi obrobjeni plohi, od 27 do 100 mm, od 2 m naprej, I., II., ve-čina I., feo vag. meja bl. 875; remeljni 70/70, jelka, smreka, 4, 5, 6, 7 m, feo vag. meja bl. 580; trami monte, ogledani, feo meja 5 vag., den. 310, bl. 320, zaklj. 310; koruza, umetno sušena, feo vag. slav. postaja 1 vag., den. 155, bl. 155, zaklj. 155; koruza nova, času pri-merno suha, feo vag. sremška postaja 1 vag., den. 122.50, bl. 122.50, zaklj. 122.50; prosa, feo vag. Ljubljana bl. 230; ajda, feo vag. slo-venska postaja bl. 265; laneno seme, feo vag. Ljubljana bl. 550; brinje italijansko, feo vag. Ljubljana bl. 375; pšenica slavonska, 76 kg, 2%, par. Dravograd-Meža 2 vag., den. 285, bl. 286, zaklj. 286.

TRŽNA POROČILA.

Kovinski trg pred Božičem. Prvo po-ročilo datira pred 20. decembrom, drugo pa po 20. decembru. Prvo pravi: Neiz-vršena naročila United Steele Corpora-tion's so znašala koncem novembra 4 milijone 582.000 ton, koncem oktobra pa 4.109.000 ton. Lani koncem novembra jih je bilo 4.032.000 ton. Tudi v decembru se položaj ameriškega kovinskega trga ni pokvaril; za prvo četrtletje prihodnjega leta pričakujejo še naraščanje naročil. Zaposlenost obratov računajo na 84 od-stotkov in pravijo strokovni listi, da bo ostalo tako tudi naprej. — V Evropi se je začelo polagoma javljati božično ozad-je. O kakšnem zboljšanju ni bilo govora. Merodajna za trg je bila še zmeraj Fran-cija. Ves gospodarski svet Evrope govo-ri in razpravlja danes o finančni politiki Francije, o sanaciji francoskih državnih financ in o poskusih za stabilizacijo fran-coske valute. Na Francoskem je računil vsak s še višjimi cenami in se je skušal

založiti z blagom; zato je bilo kljub kri-zi povpraševanje doma zelo živahno. Bodočnosti francoske industrije v sploš-nem in tudi kovinske industrije pa niso videli v posebno ugodni luči. Cene na evropskem eksportnem trgu pred 20. de-cembrom: Železo v palicah 5/2 do 5/5, valjana žica 5/17 do 6, surova pločevina 6 do 6/5, srednja 6/15 do 7, fina 7/15 do 8. — Angleški trg je bil sicer vsled bližajočih se praznikov precej miren, glede nadaljnjega razvoja pa ni bilo opa-ziti nikake skrbi. Angleškega trga polo-žaj je dosti bolj ugoden kakor je bil pa še pred par tedni, in s tem je treba ra-čunati tudi še v bližnji bodočnosti. Ne-koliko skrbi povzroča rastoča cena ko-ksa. Notacija: Cleveland št. 1 št. 69, št. 3 št. 66/9, št. 4 št. 65/6. — V Franciji je cena za tono surovega železa določe-na še zmeraj s 345 franki, računajo pa za januar z znižanjem za 22 frankov. Domači trg je bil dober in celo živahen. Cene: železo v palicah 580 do 620 fran-kov, surova pločevina 680 do 700, sred-nja 900 do 920, fina 1050 do 1080. Eks-portna trgovina se je umirila, kupci za-htevajo blago takoj. — Zaposlenost bel-gijskih podjetij je bila še kar naprej do-bra, zlasti glede surovega železa in že-leza v palicah. Zadnje notacije pred 20. decembrom: Železo v palicah 585 belgijskih frankov, tračnice 575, surova ploče-vina 650, srednja 700, fina 875 do 920. — Nemška kriza menda še ni na višku: Od dne do dne se množijo neugodna poročila o položaju nemških podjetij in mo-rajo zato producenti obrat po možnosti omejiti. Konkurenca belgijskih in lu-ksemburških podjetij vpliva na cene na-ravnost katastrofalno. Eksportna trgo-vina pa kaže v zadnjem času nekam bolj prijazno lice; Nemci se trudijo na vse kriplje, da se na svetovnem trgu vzdr-žijo. — V Ameriki nič novega; tudi v Evropi se položaj ni prav nič spremenil in je ostalo vse tako, kakor prej. Mero-dajne so še zmeraj finančne skrbi Fran-cije. Eksportne cene do pičice iste kakor v prejšnjem poročilu. — V Angliji so se pa razmere okoli 20. decembra nekam nepovoljno razvile. Zlasti rastoče cene koksa delajo producentom velike skrbi; od teh cen so odvisni tudi nabavni stroški železne in jeklene industrije. Cene iste kot zgoraj. Ker pride pri eksportu

zraven še dodatek 6 pence, je skoraj vsa-ka kupčija z inozemstvom izključena. — V Franciji se je razvijala trgovina pod pritiskom odredb za sanacijo francoskih financ. Producenti nič kaj radi ne ponu-jajo, ker računajo z velikim zvišanjem davkov. Cene so se v zadnjem času dvignile; v januarju pa računajo še z na-daljšim dvigom. Zadnje notacije pred Božičem: Surovo železo 345 francoskih frankov, hematit 480 do 490, železo v pa-licah 600 do 620, tračnice 550 do 570, fina pločevina 1060 do 1080. — Belgijski že-lezni trg se dobro drži; naročila so šla pa nazaj, kar se najbolj opazi v nabavnih rokih. Surova pločevina 640 belgijskih frankov, srednja 690, fina 890 do 950. — Luksemburški trg se v zadnjem času ni spremenil, povpraševanje iz inozemstva je slejkoprej precej ugodno. Vendar pa se opaža neko nazadovanje in se pojav-ljajo znaki skrbi za bodočnost. — Nemški trg zanič; sploh je industrija na Nem-skem slabo zaposlena; v premogovni in-dustriji Ruhrskega ozemlja je na primer 161.700 delavcev manj nastavljenih ka-kor v začetku leta 1923, v okraju Ruhr-Westfalen je nad 250.000 brezposelnih. Eksportna trgovina je pa spet narasla. Nemci prodajajo blago na inozemskih tr-gih za vsako ceno. Razumljivo je, da je to spojeno z velimi žrtvami. — Česko-slovaški trg je obratoval v znamenju bližajočih se božičnih praznikov in bliž-je inventure. Obseg kupčije se je napram prejšnjemu mesecu zmanjšal in ni nobe-nega znamenja, da se bo v kratkem kaj spremenilo. Stricne tovarne sicer še na-ročujejo, a ne več tako kot prej. Tudi eksportna trgovina je zelo mirna. Cene železa so nizke, konkurenca velika, kup-na moč konsoma majhna, zato se eks-port ne more razviti.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave svinčenih ce-vi, odlitkov iz armaturnega bronu, sig-nalnega orodja, lesenih škafov in veder, žične vrvi in odlitkov iz sive litine. — Predmetni pogoji so pri ekonomskem odločenju te direkcije vsak delavni dan od 10. do 12. ure interesentom na vpo-gled.

Veletgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja
PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premo-govnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsa vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogovice, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, obleke in čevlje itd. v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Josip Peteline
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na veliko! Na malo!

Zdrava in močna

učenka

z dveletno prakso v trgovini meša-nega blaga, z meščansko šolo, ter večja strojepisja in tsnopisja, bi rada svoje tretje leto učne dobe za-radi boljše izobrazbe dokončala pri kakem večjem podjetju. Za marlj-i-vost in vestnost jamči njen doseda-nji učni gospodar. — Cenj. ponudbe na upravo »Trgovskega lista«.

KJE SE
KUPI?

Le pri trdku

Josip Peteline

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali

delno rabo, svetovno znanih znamk

Gritzner - Adler - Phönix.

Istotam posamezne dele za stroje in ko-

lesn, igle, ožje, jermena, pnevmatika.

Pouk o vezanju na stroj brezplačen! —

Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves nad 2 milijona strojev v rabi

POSOL. LTD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6. I.

GROM

D. Z. O. Z.

carinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Ko odvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

„GROM“

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK

Telefon interurban

štev. 454

Obavilja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod najkvalitetnejši pogost.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošti. Ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgo-vino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.